

บทที่ ๕

ประวัติศาสตร์ศาสนา ๒

ศาสนาใหญ่ๆ ของโลกที่เกิดในดินแดนอาหรับ คือศาสนายูดาห์ ศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม ซึ่งในปัจจุบันทั้ง ๓ ศาสนานี้ได้ชื่อว่ามีผู้นับถือมากที่สุดของโลก

๕.๑ ศาสนายูดาห์

ศาสนายูดาห์ได้ชื่อว่าเป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดของโลกศาสนาหนึ่งที่ยังคงอยู่ในปัจจุบันมีประวัติศาสตร์เริ่มต้นจาก เมื่อประมาณ ๒,๐๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราชชนเผ่าหนึ่งชื่อว่า “เซมิติกส์” (Semitic) นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ น้ำพุ ภูเขา ฯลฯ โดยเชื่อว่าธรรมชาติเหล่านั้นมีวิญญาณสิงสถิตย์อยู่และใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นว่า “เอล” หรือ “อิล” (EL,IL) หมายถึงพระเจ้าต่างๆ ต่อมากำว่า เอลหรืออิล ได้ถูกนำมาใช้เรียกนามของพระเจ้า เช่น “Elyon” คือผู้สร้างฟ้า สร้างแผ่นดิน “Eloha” คือ ผู้ทรงพลังแข็งแรง ฯลฯ

๕.๑.๑ ประวัติศาสตร์

หัวหน้าเผ่าเซมิติกส์ (Semitic) หรือชาวฮิบรู ชื่ออับราม ได้พาพวกของตนกลุ่มหนึ่งออกเดินทางจากเมืองอูร์ (Ur) ระหว่างการเร่ร่อนนั้นอับราม ได้รับการประทานชื่อจากพระเจ้า” ให้มีชื่อใหม่ว่า “อับราฮัม (Abraham)” และรับพิธีสุหนัต” เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งพันธสัญญาของพระเจ้ากับประชาชนของพระองค์ โดยพระเจ้าสัญญาว่าจะประทานดินแดนที่สมบูรณ์ให้

การอพยพของอับราฮัมและพวกพ้อง สิ้นสุดลงเมื่อได้เข้าไปอยู่ในดินแดนที่เรียกว่า “ปาเลสไตน์”(Palestine) ซึ่งถือกันว่าเป็นที่เกิดของศาสนายิวหรือยูดาห์ ชาวยิวเชื่อว่านี่คือดินแดนแห่งพันธสัญญา (The Promised Land) เป็นสัญญาที่พระเจ้าจะประทานแผ่นดินให้กับผู้ที่ศรัทธาในพระองค์ และเรียกดินแดนนี้ว่า “แผ่นดินบริสุทธิ์” หรือ “HOLY LAND”

เมื่ออับราฮัมสิ้นชีวิตลงอิซัคซึ่งเป็นลูกชายก็ได้รับตำแหน่งหัวหน้าเผ่าแทนเวลานั้นอิซัคมีลูกชาย ๒ คน คือ เอซาวและยาโคบ (Jacob) เมื่ออิซัคสิ้นชีวิตลงยาโคบได้เป็นหัวหน้าเผ่าตามคำมอบหมายของบิดา ทำให้เอซาวเกิดความโกรธแค้นและชิงชังยาโคบผู้เป็นน้อง

ยาโคบจึงได้แยกตัวออกและพาพวกพ้องกลุ่มหนึ่ง ไปทำมาหากินอยู่ที่คาลเดียและมีครอบครัวที่นั่น ระหว่างที่อยู่ในคาลเดีย ยาโคบสอนให้ทุกคนมีความเชื่อและเคารพพระเจ้าองค์เดียว ไม่ควรนับถือพระเจ้าองค์อื่น ทำให้หลายคนไม่พอใจ ยาโคบจึงต้องแยกตัวออกจากคาลเดีย และกลับไปสู่ปาเลสไตน์อีกครั้ง

วันหนึ่ง ก่อนที่ยาโคบจะเดินทางไปพบเอซาวเพื่อขอคืนดี ได้มีบุรุษผู้หนึ่งมาต่อสู้อับราฮัมเข้าก็เอซาวนะยาโคบไม่ได้ เมื่อการต่อสู้ยุติลงบุรุษนั้นได้ถามชื่อยาโคบ แล้วกล่าวว่า ต่อไปจะไม่เรียกยาโคบแต่จะเรียก "อิสราเอล" เพราะ "เจ้าสู้กับพระเจ้าและมนุษย์และได้ชัยชนะ"^๔

ต่อมายาโคบได้แบ่งพวกพ้องออกเป็น ๑๒ กลุ่ม ให้บุตรชาย ๑๒ คน ของตนนั้นปกครองคนละกลุ่ม ในจำนวนบุตรชายทั้งหมด โยเซฟ(Joseph)เป็นคนที่บิดามารดารักมาก ด้วยเป็นคนที่มีสติปัญญาฉลาดเฉลียว แต่เนื่องจากโยเซฟนั้นเป็นบุตรที่เกิดจากนางราเคล (Rachel) ซึ่งเป็นภรรยาคนรอง จึงก่อให้เกิดความไม่พอใจของภรรยาคนแรก ยาโคบและนางราเคล จึงได้มอบโยเซฟให้กับพ่อค้าชาวอียิปต์ผู้หนึ่งที่ชอบพอกัน

เมื่อโยเซฟไปถึงอียิปต์ ได้ถูกขายไว้เป็นทาสในบ้านองครักษ์คนหนึ่งของกษัตริย์ฟาโรห์ ทำให้โยเซฟได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้อยู่ในราชสำนัก จนเป็นผู้เชี่ยวชาญวิชาโหราศาสตร์ เมื่อโตขึ้นได้เข้ารับราชการอยู่ใกล้ชิดกับฟาโรห์ และด้วยการที่สามารถทำนายเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ พร้อมทั้งรู้จักวิธีการแก้ปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้โยเซฟได้เป็นอัครเสนาบดีของฟาโรห์

ในครั้งนั้นชาวฮิบรูได้เข้ามาอยู่ในอียิปต์จำนวนมาก คือพวกที่เข้ามาทำมาหากินและพวกที่ถูกซื้อตัวมาเป็นทาส ทั้งนี้เพราะชาวฮิบรูเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งอดทน และเฉลียวฉลาดสามารถใช้แรงงานของตนสร้างป้อมปราการขึ้นในอียิปต์ตามคำสั่งของฟาโรห์ได้สำเร็จ ต่อมาเมื่อฟาโรห์เห็นว่าชาวฮิบรูมีอยู่จำนวนมากเกรงว่า

ถ้าพวกนี้คิดแย่งชิงแผ่นดิน ชาวอียิปต์คงจะต้านไว้ไม่อยู่และไม่มีทางป้องกันได้ จึงสั่งให้นางผดุงครรภ์ประหารเด็กผู้ชายชาวฮีบรูทุกคนที่เกิดใหม่ ยกเว้นเด็กผู้หญิงให้ไว้ชีวิตได้

ในช่วงการประหารเด็กนี้ โมเสสได้ถือกำเนิดขึ้นโดยที่มารดาพยายามแอบเลี้ยงไว้จนได้ ๓ เดือนจึงได้นำทารกใส่ตะกร้าลอยไปตามแม่น้ำไนล์ ครั้งนั้นธิดาของฟาโรห์ทรงเห็นเด็กลอยอยู่ในน้ำจึงได้เก็บมาเลี้ยง และตั้งชื่อให้ว่า “โมเสส” แปลว่า “เพราะเราได้จุดขึ้นมาจากน้ำ” และเลี้ยงดูในฐานะราชบุตรบุญธรรม

เมื่อโตขึ้นโมเสสก็รู้ว่าตนมีเชื้อสายชาวฮีบรู วันหนึ่งโมเสสออกจากวังไปดูชาวฮีบรูที่ทำงานให้กับชาวอียิปต์ ได้เห็นชาวอียิปต์เขี่ยนตจจนกระทั่งชาวฮีบรูตาย โมเสสเกิดความคับแค้นและเสียใจมากถึงกับฆ่าชาวอียิปต์คนนั้นเสีย จากนั้นได้หนีออกจากอียิปต์ และตั้งใจว่าวันหนึ่งต้องนำพาชาวฮีบรูให้รอดพ้นจากความเป็นทาสให้ได้

โมเสสได้กลับมาสู่อียิปต์อีกครั้งซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่ฟาโรห์สิ้นพระชนม์ ฟาโรห์องค์ใหม่เห็นว่าโมเสสเป็นผู้ที่มีความรู้จึงยกโทษให้โมเสส แต่ให้โมเสสมีฐานะเพียงทาสเช่นเดียวกับชาวอียิปต์ทั้งหลาย จากนั้นมาโมเสสได้ทำงานร่วมกับชาวฮีบรูตลอดเวลา วันหนึ่งได้ทูลขออนุญาตจากฟาโรห์ ให้ชาวฮีบรูรอดพ้นจากความเป็นทาส และขอให้นำชาวฮีบรูออกจากประเทศแต่ก็ไม่เป็นผล จนกระทั่งได้เกิดโรคระบาดทั่วอียิปต์ และฟาโรห์ไม่สามารถแก้ไขได้ ทรงเข้าพระทัยว่าพระเจ้าของชาวฮีบรูลงโทษ ครั้งนั้นได้อนุญาตให้ชาวฮีบรูออกจากอียิปต์ได้

๕.๑.๒ การบันทึกคำสอน

หลังจากโมเสสพาพวกพ้องออกจากอียิปต์ เร่ร่อนอยู่ในทะเลทรายได้ ๓ วัน โมเสสได้รับพระวจนะจากพระเจ้า และได้ประกาศให้ชาวฮีบรูทุกคนทำตามพระบัญญัติ คือ

๑. อย่ามีพระเจ้าอื่นใดนอกเหนือเรา
๒. อย่าทำรูปเคารพสำหรับตนเป็นรูปสิ่งใด ซึ่งมีอยู่ในฟ้าเบื้องบน หรือบนแผ่นดินเบื้องล่าง หรือในน้ำใต้แผ่นดิน
๓. อย่ากราบไหว้หรือปรนนิบัติรูปเหล่านั้น เพราะเราคือพระของเจ้า เป็นพระเจ้าที่หวงแหน (Jealousy God) ให้โทษบิดาตกทอดไปถึงลูกหลานของ

ผู้ที่ซังเราไปถึงสามสี่ชั่วอายุคน แต่เราแสดงความรักและความมั่นคงต่อคนที่รักเรา และปฏิบัติตามบัญญัติของเราจนถึงพันชั่วอายุคน

๔. อย่าออกพระนามของพระเจ้าของเจ้าอย่างไม่สมควร เพราะผู้ที่ออกพระนามพระองค์อย่างไม่สมควรนั้น พระเจ้าจะทรงถือว่าไม่มีโทษก็หาไม่ได้

๕. จงระลึกถึงวันชะบาโต(ซาบัท) ถือเป็นวันบริสุทธิ์ จงทำการงานทั้งสิ้นของเจ้าหกวันแต่วันที่เจ็ดนั้นเป็นชะบาโตของพระเจ้าของเจ้า ในวันนั้นอย่าทำการงานใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นของเจ้าเองหรือบุตรชาย บุตรหญิงของเจ้า หรือทาสทาสีของเจ้า หรือสัตว์ใช้งานของเจ้า หรือแขกที่อาศัยอยู่ในประตูเมืองของเจ้า เพราะในหกวันพระเจ้าทรงสร้างฟ้าและแผ่นดินทะเล และสรรพสิ่งซึ่งมีอยู่ในสิ่งเหล่านั้น เพราะในหกวันพระเจ้าทรงสร้างฟ้าและแผ่นดินทะเล และสรรพสิ่งซึ่งมีอยู่ในสิ่งเหล่านั้น เพราะฉะนั้นพระเจ้าทรงอวยพรพระวันชะบาโต และทรงตั้งวันนั้นไว้เป็นวันบริสุทธิ์

๖. จงให้เกียรติแก่บิดามารดาของเจ้า เพื่ออายุของเจ้าจะได้ยืนนานบนแผ่นดินซึ่งพระเจ้าของเจ้าประทานให้แก่เจ้า

๗. อย่าฆ่าคน

๘. อย่าล่วงประเวณีผิวเมียเขา

๙. อย่าเป็นพยานเท็จใส่ร้ายเพื่อนบ้าน

๑๐. อย่าโลภครวเรือนของเพื่อนบ้าน อย่าโลภภรรยาของเพื่อนบ้าน หรือทาส ทาสีของเขา หรือ โค ลา ของเขา หรือสิ่งใดๆ ซึ่งเป็นของเพื่อนบ้าน

ซึ่งเรียกว่า บัญญัติ ๑๐ ประการ ถูกบันทึกไว้บนแผ่นหินจำนวน ๒ แผ่น ต่อมาชาวฮีบรูได้อพยพมาอยู่ในดินแดนคานาอัน หรือที่เรียกกันว่า ดินแดนแห่งพันธสัญญา (The Promised Land) ชาวยิวได้สร้างพระมหาวิหารขึ้น ณ กรุงเยรูซาเล็ม เพื่อใช้สำหรับทำพิธีสักการะบูชาพระเจ้าและเรียกว่า พระนิเวศของพระเจ้า (The Temple) ในระยะนี้เองได้มีการเพิ่มเติมคำสอนขึ้นและบันทึกไว้ในหนังสือม้วนเรียกว่าคัมภีร์ โทราห์ (The Torah) แปลว่า กฎหมาย ประกอบด้วยหนังสือ ๕ เล่มของโมเสส (The Pentateuch) คือ

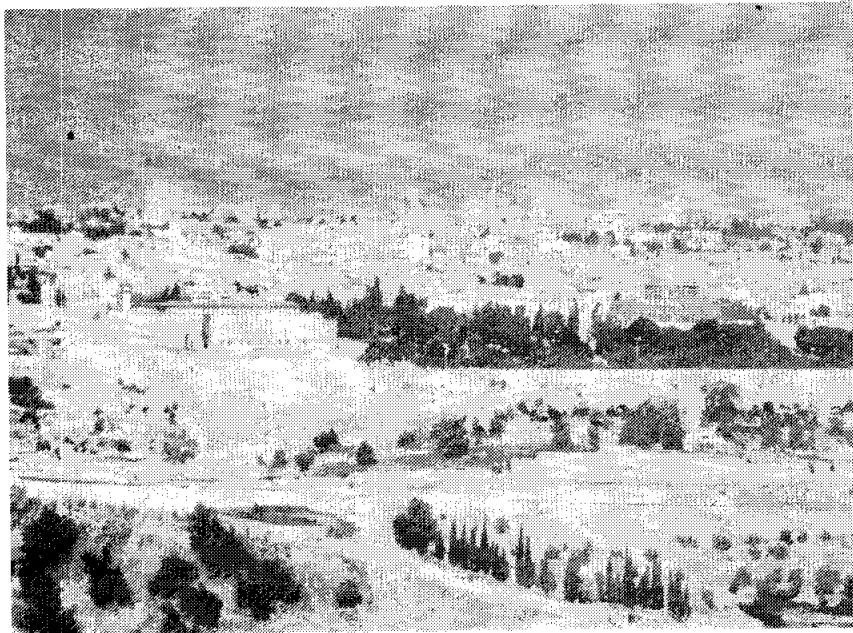
๑. ปฐมกาล (Genesis)

๒. อพยพ (Exodus)

๓. เลวีนิติ (Leviticus)

๔. กัณฑ์การวิถึ (Numbers)

๕. เฉลยธรรมบัญญัติ (Deuteronomy)

เมืองเยรูซาเล็ม ประเทศอิสราเอล

ต่อมาได้มีการเพิ่มเติมอีก ๒ ส่วนคือ

๑. ปัญญาจารย์(The Prophets) ประกอบด้วยหนังสือ “โยชูวา” (Joshus) ผู้วินิจฉัย(Judges) “ซามูเอล๑ และ๒”(Samuel 1,2) “พงศ์กษัตริย์”(King 1,2)

๒. ข้อเขียน(Hagiographa or Writings) ประกอบด้วยหนังสือ สุภาษิต (Proverbs) เรื่องของโยบ (Job) เพลงคร่ำครวญ (Lamentations) บทกวี (psalms) เพลงสดุดี (The Song of songs)

เมื่อมีการรวบรวมบันทึกเหล่านี้ไว้ด้วยกันสำเร็จ จึงมีการประกาศบันทึกนี้ ให้เป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาประมาณ ๔๔๔ ปี กคศ.

ต่อมาเมื่ออาณาจักรบาบิโลเนียเจริญรุ่งเรือง ก็ได้มากกว่าด่อนชาวยิวไป เป็นศูนย์กลางทางศาสนาของยิว ณ พระมหาวิหารจึงหมดไป ชาวยิวจึงได้ พัฒนาศูนย์กลางทางศาสนาขึ้นมาใหม่ เรียกว่า “ธรรมศาลา”(Synagogue) และ จัดตั้งขึ้นในทุกชุมชนที่มีชาวยิวอาศัยอยู่เพื่อใช้ในการทำพิธีกรรมทางศาสนา ทาง ประเพณี และต่อมากลายเป็นสถาบันทางการศึกษา และการพิพากษาคดีความ ต่าง ๆ^{๑๐}

และธรรมศาลานี้เองได้ก่อให้เกิดการตีความเรื่องราวในพระคัมภีร์ ทำให้ เกิดการศึกษาศาสนาในรูปแบบใหม่ เกิดหนังสือทางศาสนาที่สำคัญฉบับใหม่ขึ้นเรียกว่า “คัมภีร์ทัลมุด” ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ ๒ เล่ม คือ

๑. มิชนะห์ (Mishna) มีลักษณะเป็นมาตราทางกฎหมาย
๒. เกมาราห์ (gemarah) เป็นบันทึกข้อวินิจฉัย อธิบาย และตีความใน มิชนะห์

๕.๒ ศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่ได้ชื่อว่าปฏิรูปแนวความคิดของศาสนายิว มีจุดเริ่มต้นจากศาสตาดพยากรณ์ไอซาห์ในศาสนายิวได้ทำนายไว้ว่า

“เพราะฉะนั้น องค์พระผู้เป็นเจ้าเองจะประทานสัญญาแก่ จงดูเถิด หญิงพรหมจารีจะตั้งครรภ์ และคลอดบุตรออกมา เป็นชาย และจะเรียกชื่อเขาว่า เอ็มมานูเอล(แปลว่าพระเจ้า อยู่กับเรา)”^{๑๑}

ต่อมาประมาณ ๗๖๐ ปี หญิงสาวบริสุทธิ์ชื่อว่า มาเรีย ได้ตั้งครรภ์ขึ้น ทำให้โยเซฟผู้เป็นคู่หมั้นกลุ้มใจมาก ครั้งนั้นได้มีทูตสวรรค์มาเข้าฝันแล้วบอกแก่ โยเซฟว่า

“มาเรียเป็นหญิงพรหมจารี ตั้งครรภ์ด้วยพระวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ จะคลอดบุตรออกมาเป็นชาย ให้เรียกชื่อเขาว่า เยชู”^{๑๒} เพราะ เขาจะช่วยให้คนพ้นจากบาป”^{๑๓}

๕.๒.๑ ประวัติศาสตร์

เมื่อหญิงมาเรียได้คลอดบุตร^{๑๕} ณ เมืองเบธเลเฮม (Bethlehem) แคว้นยูดา กรุงเยรูซาเล็ม โยเซฟจึงตั้งชื่อให้ว่า “เยซู” ตามคำแนะนำของทูตสวรรค์ นับเป็นการเริ่มต้นของคริสต์ศักราช (ค.ศ.๑) ขณะที่เยซูได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นสมัยของพระเจ้าเฮโรดผู้ครองกรุงเยรูซาเล็ม เมื่อพระเจ้าเฮโรด ทราบจากอำมาตย์ว่าจะมีผู้มีบุญมาเกิด ณ เมืองเบธเลเฮม ทรงร้อนพระทัยและคิดกำจัดเสีย บิดามารดาของเยซูจึงได้พาบุตรชายหลบหนีไปอยู่ในประเทศอียิปต์ จนเห็นว่าปลอดภัยจึงกลับมาอาศัยอยู่ที่เมืองนาซาเรท แคว้นกาลิลี

ในวัยเยาว์ เยซูได้รับการเลี้ยงดูเหมือนเด็กชาวบ้านทั่วไป แต่เยซูเป็นผู้ที่เฉลียวฉลาดมากเป็นพิเศษสามารถสนทนาธรรมกับฟาริสี^{๑๖} (Pharisee) ได้อย่างประทับใจและเมื่อครั้งใดมีคนถาม เยซูก็จะตอบว่า “ประเดี๋ยวก่อนฉันขอถามบิดา”^{๑๗} ของฉันดูก่อน”^{๑๘} แล้วจึงตอบคำถามแก่คนเหล่านั้น เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี ได้เริ่มศึกษาคำสอนของชาวยิว อยู่ในดินแดนแห่งพันธสัญญา ได้รับการยกย่องว่าเป็นเด็กที่เฉลียวฉลาดสามารถสนทนาธรรมกับเหล่าอาจารย์ในพระวิหาร เมื่อคนทั้งปวงได้ยินก็ประหลาดใจในสติปัญญา และคำตอบของกุมารนั้น^{๑๙}

เยซูอาศัยอยู่ในแผ่นดินแห่งพันธสัญญาจนมีอายุได้ ๑๘ ปี ตลอดเวลานั้นได้ศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของศาสนายิวอยู่เสมอ และได้ท่องเที่ยวศึกษาไปในดินแดนต่างๆ ซึ่งนักปราชญ์ฮินดูชื่อสวามี ศิวานันท์ และ Gerald L. Beny กล่าวว่า

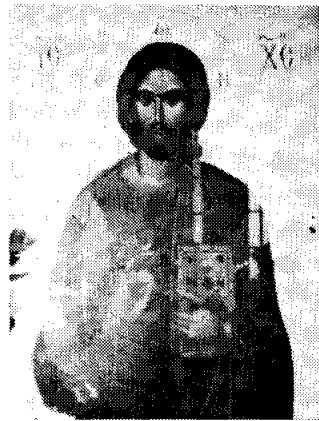
“ระหว่างทางนั้นเห็นที่พระเยซู คงจะเดินทางข้ามแผ่นดินทรายจากปาเลสไตน์ข้ามทะเลแดง ผ่านเข้าไปสู่แผ่นดินใกล้ปากีสถานผ่านช่องไคเบอร์ (Kyber Pass) เข้าไปจนถึงประเทศอินเดียก็ได้ กระมัง นักปราชญ์เหล่านั้นคาดว่าพระเยซูเข้าศึกษากับนักบวชฮินดูในนิกายรามะภฤณะหรือกับนักบวชในสมัยนั้น ณ บริเวณแห่งใดแห่งหนึ่งลุ่มแม่น้ำคงคา และคาดว่า สถานที่ศึกษาอาจเป็นแถวเมืองพาราณสี อันเป็นศูนย์กลางของลัทธิพราหมณ์มาแต่โบราณกาล พระเยซู อาจได้ศึกษาหลักธรรมต่างๆ ในศาสนาของชมพูทวีป และ ท่องเที่ยวไปในทวีปหลายแห่ง รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี”^{๒๐}

เมื่อพระเยซูอายุได้ ๓๐ ปี ได้รับการกระทำพิธีศีลจุ่ม^{๒๐} (Baptism) จาก ยอห์น ที่แม่น้ำจอร์แดน(Jordan)ซึ่งครั้งนั้นยอห์นได้รับชื่อว่า “John the Baptist” หมายถึง ยอห์นผู้ให้ศีลจุ่ม ในขณะที่รับศีลจุ่มแล้วกำลังขึ้นจากน้ำ ในทันนั้นท้องฟ้า ก็แหวกออก เยชูได้เห็นพระวิญญาณของพระเจ้าดุจนกพิราบลงมาสถิตย์อยู่บนร่าง ภาย และมีพระสุรเสียงตรัสมาจากฟ้าสวรรค์ว่า “ท่านผู้นี้เป็นบุตรที่รักของเรา เรา ชอบใจท่านมาก”^{๒๑}

หลังจากการทำพิธีอันแสดงว่า เป็นผู้เข้าถึงพระเจ้าแล้ว พระเยซูมีความ สามารถพิเศษเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งได้รับประทานพรมาจากพระเจ้า จากนั้นพระองค์ ทรงเผยแผ่คำสอน^{๒๒} และช่วยไถ่บาปให้กับมนุษย์

ณ ภูเขา Sermon on the Mount เมื่อพระเยซูทอดพระเนตรเห็นคนเป็น จำนวนมากมาหาพระองค์ พระองค์ได้เสด็จขึ้นภูเขาและประทับอยู่ท่ามกลางสาวก ทั้งหลาย และตรัสสอนว่า^{๒๓}

“บุคคลใดรู้สึกบกร่องฝายวิญญาณก็เป็นสุข เพราะสรวงสวรรค์ เป็นของเขาแล้ว บุคคลผู้ใดโศกเศร้าก็เป็นสุข เพราะว่าเขาจะ ได้รับความบรรเทาทุกข์นั้น บุคคลผู้ใดมีใจอ่อนสุภาพ ก็เป็นสุข เพราะว่าเขาจะได้รับความยินยอมในแผ่นดินมีโลกเป็นมรดก บุคคลผู้ใดหิวกระหายความชอบธรรมก็เป็นสุข เพราะว่าเขาจะ ได้อิ่มบริบูรณ์ บุคคลผู้ใดมีใจเมตตาปราณีก็เป็นสุข เพราะว่า เขาจะได้รับความเมตตาปราณีเหมือนกัน”^{๒๔}

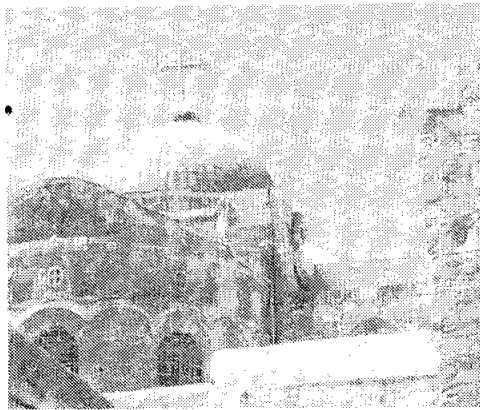
พระเยซู ในประเทศกรีซ

ภายหลังจึงให้สาวกทั้ง ๑๒ คน ประกาศคำสอนออกไปและให้สาวกบอกแก่คนทั้งหลายว่า “แผ่นดินสวรรค์เข้ามาใกล้ท่านแล้ว” และก่อนที่จะให้สาวกไปเผยแพร่คำสอน พระเยซูทรงกล่าวกับเหล่าสาวกว่า “เราใช้พวกท่านไปจุดจอกะอยู่ที่ท่ามกลางฝูงสุนัขป่า เพราะฉะนั้นพวกท่านจงเป็นคนฉลาดเหมือนงู และเป็นคนสุภาพเหมือนนกพิราบ”

พระเยซูได้เทศนาสั่งสอนและได้บัพให้กับประชาชนได้เพียง ๓ ปี ก็ถูกนักบวชชาวยิวกล่าวหาว่าเป็นผู้ผิดบัญญัติ จนกระทั่งเมื่อถึงวันเริ่มต้นแห่งฤดูปัสคาล^{๕๕} (Paschal) พระเยซูประทับบนโต๊ะอาหาร พร้อมกับสาวกทั้ง ๑๒ คน และทรงบอกกับทุกคนว่า “ขนมปังเท่ากับเนื้อในร่างกายของพระองค์” จากนั้นทรงหยิบจอกน้ำองุ่นแล้วบอกแก่สาวกกว่า “เท่ากับเลือดแห่งสัญญา” และให้ทุกคนดื่ม แล้วรับสั่งว่าอาหารนี้จะเป็นมือสุดท้ายแล้วจะไม่เสวยร่วมกับสาวกอีก

จากนั้นจึงสวดมนต์สรรเสริญเกียรติคุณของพระเจ้า แล้วเดินทางไปยังภูเขามะกอกเทศ(Mount of Olives) และเดินทางไปยังตำบลเกทเซเมน(Gethsemena) ทันใดนั้นยูดา ซึ่งเป็นสาวกคนหนึ่ง เป็นผู้ชี้แนะให้ทหารจับตัว

ทหารได้จับตัวพระเยซู และได้ตัดสินลงโทษประหารชีวิตด้วยการตรึงบนไม้กางเขนโดยนำมาที่ตำบลโกลโกธา (Golgotha) แปลว่า ตำบลกระดูกโหลหมี ซึ่งใช้เป็นสถานที่ประหารชีวิตคน ก่อนสิ้นพระชนม์เกิดมีดมัวทั่วแผ่นดินตั้งแต่เที่ยงวันถึงบ่ายสามโมง ครั้งนั้นพระเยซูร้องเสียงดังว่า “เอลี เอลี ลามาสะบักธานี” แปลว่า พระเจ้าของข้าพระองค์ พระเจ้าของข้าพระองค์ ไฉนทรงทอดทิ้งข้าพระองค์เสีย” หลังจากนั้นก็สิ้นพระชนม์ซึ่งเป็นวันศุกร์ที่ ๒๑ มีนาคม ค.ศ. ๓๓ รวมพระชนมายุเพียง ๓๓ ปี

โบสถ์ Holy Sepulchre สถานที่ๆ พระเยซูถูกตรึงไม้กางเขน
เมืองเยรูซาเล็ม

เมื่อพระเยซูสิ้นพระชนม์แล้ว ทหารได้นำศพไปฝังไว้จนถึงวันอาทิตย์^{๒๖} มีผู้คนพากันไปสักการะที่หลุมฝังศพ แล้วพบว่าก้อนหินจากปากอุโมงค์ที่ฝังศพพระเยซูได้เปิดออก แล้วพระเยซูทรงเป็นขึ้นมาจากความตาย จากนั้นได้เสด็จไปแคว้นกาลิลี และพบกับสาวกทั้ง ๑๑ คน พระเยซูกล่าวว่า “ฤทธานุภาพทั้งสิ้นในสวรรค์ก็ตี ในแผ่นดินโลกก็ตี ทรงมอบไว้แก่เราแล้ว”^{๒๗}

จากนั้นมาพระเยซูได้อยู่โปรดผู้ศรัทธา ๔๐ วัน แล้วพระเจ้ก็ทรงรับพระองค์ให้ขึ้นสู่ฟ้าสวรรค์^{๒๘} ต่อมาบรรดาสาวกได้ช่วยกันเผยแพร่คำสอนของพระเยซูออกไปยังดินแดนต่างๆ ทั่วโลก

มหาวิหาร เซนต์ ปีเตอร์ กรุงโรม

๕.๒.๒ การบันทึกคำสอน

การรวบรวมคัมภีร์ของศาสนาคริสต์เกิดขึ้นเมื่อประมาณ ศตวรรษที่ ๔ ได้รวบรวมไว้เป็น ๒ ตอน คือ

๑. คัมภีร์เก่า (Old Testament) เป็นประวัติการสร้างโลกของชาว ยิวโบราณ

๒. คัมภีร์ใหม่ (New Testament) เป็นประวัติของพระเยซู ทั้งสองเล่มนี้ รวมเรียกว่า “คัมภีร์ไบเบิล” (Holy Bibel)

๕.๒.๓ นิกายสำคัญ

นิกายต่างๆ ในศาสนาคริสต์มีมากมาย ที่สำคัญ คือ

๑. นิกายคาทอลิก (Catholic) เป็นนิกายที่เกิดขึ้นจากแรงสนับสนุนทางการเมือง มีศูนย์กลางตั้งอยู่ที่มหาวิหารเซนต์ ปีเตอร์ สำนักวาติกัน กรุงโรม

๒. นิกายออร์ทอดอกซ์ (Orthodox) เป็นนิกายที่เคร่งครัดใน พระคัมภีร์ นับถือมากในกรีกบัลแกเรีย

๓. นิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant) เป็นนิกายที่เกิดขึ้นใหม่โดยชาวเยอรมันชื่อ มาร์ติน ลูเธอร์ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงแนวความคิดเดิม คือ การศรัทธาอยู่กับนักบวช ให้เปลี่ยนมาศรัทธาในพระเจ้า

๕.๓ ศาสนาอิสลาม

ณ เมืองมักกะฮ์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าขายของพ่อค้าต่างแดนเป็นที่อาศัยของชนหลายเผ่าพันธุ์ มีกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดคือเผ่า กุราอิช (Qureysh) มีหน้าที่สำคัญเป็นพิเศษคือ รักษาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ กะบะฮ์ อันเป็นศูนย์กลางการนับถือศาสนาของทุกกลุ่มชนในแหลมอาหรับ และรอบๆ กะบะฮ์ยังมีเทวรูปต่างๆอีกมากมาย ทั้งเทวรูปที่เป็นมนุษย์ชายหญิง เทวรูปมนุษย์ครึ่งสัตว์ เทวรูปสัตว์ ฯลฯ ซึ่งทุกวันจะมีการนำสัตว์ต่างๆ มาบูชาด้วย

๕.๓.๑ ประวัติศาสดา

ในปี พ.ศ. ๑๑๑๓ อาบู คัสซิม ได้ถือกำเนิดขึ้นในชนชาติอาหรับเผ่ากุราอิช ณ เมืองมักกะฮ์ เมื่ออายุ ๔ ปี มารดาก็ได้เสียชีวิต (บิดาเสียชีวิตก่อน

อาบู คัสซิม เกิด) จึงไปอาศัยอยู่กับลุงชื่อ อาบู ตาลิบ ซึ่งเป็นพ่อค้าเร่ร่อน เมื่อไปค้าขายที่ใดก็ตาม อาบู คัสซิม ก็ติดตามไปด้วยเสมอ ในขณะที่เดียวกันก็ได้เรียนรู้วิธีการค้าขายเช่นเดียวกับพ่อค้าทั่วไปแต่ไม่ได้เรียนหนังสือจึงอ่านไม่ออก

อาบู คัสซิม เป็นบุคคลที่ฉลาดและมีความสุขภาพ จึงสามารถประกอบอาชีพค้าขายได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็เป็นคนที่ใฝ่การศึกษาและรักความสงบ เมื่อไปที่ใดมักสนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ ของพ่อค้าและบุคคลที่ติดต่อกับค้าขายด้วย จนเข้าสู่วัยหนุ่มได้ใช้ชีวิตอยู่กับหญิงม่ายคนหนึ่งชื่อ คอดีเยห์ (Khadejah) ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายเช่นเดียวกัน ระหว่างที่ใช้ชีวิตอยู่กับนางคอดีเยห์นี้ อาบู คัสซิม ได้ใช้เวลาว่างปฏิบัติแบบฤๅษีเรียกว่า“ตะฮันนุซ” หรือ“ตะฮันนุฟ” แสวงหาความสงบตามซุนเนา ท่องท่องอย่างมีความสุข ซึ่งในสมัยนั้นถือว่าเป็นประเพณีอย่างหนึ่งที่บุคคลพึงกระทำเพื่อค้นหาสัจธรรม

วันหนึ่งในรอมฎอน^{๓๐} (เดือนเก้าของอิสลาม) ขณะที่อาบู คัสซิมนั่งสงบอยู่ในถ้ำบนเขาหิรา ขณะนั้นเองได้มีเทวโองการปรากฏขึ้นในใจ (Revelatation) ซึ่งเป็นเสียงของทูตสวรรค์^{๓๑}ชื่อ จิบริล (Jibrail) เป็นผู้นำพระดำรัสของอัลเลาะห์^{๓๒} มาแจ้งแก่ อาบู คัสซิม

เมื่อกลับมาถึงบ้านจึงได้บอกเรื่องต่างๆ แก่ภรรยา นางคอดีเยห์จึงกล่าวเอาใจสามีว่า “เสียงที่กระซิบมานั้น เป็นเสียงสั่งของพระเจ้าผู้เป็นมหาเทพ ทรงพระมหากرุณาเลือกให้เป็นนบี (ศาสนาดพยากรณ์)”^{๓๓} ต่อมา อาบู คัสซิม จึงได้ชื่อใหม่ว่า “นบี”^{๓๔} “มุฮัมมัด” แปลว่า พระผู้ซึ่งได้รับคำสุดดี เมื่ออายุได้ ๔๐ ปี ครั้งนั้นอัลเลาะห์ได้สั่งว่า “แท้จริงเราได้ส่งเจ้า(นบีมุฮัมมัด)โดยสัจธรรม ให้เป็นผู้แจ้งข่าววดีและผู้ตักเตือน”^{๓๕} “แท้จริงเราได้แต่งตั้งเจ้าเป็นศาสนทูตเพื่อเป็นสักขีพยานเพื่อเป็นผู้ประกาศข่าวประเสริฐและผู้ตักเตือน(ให้มนุษย์ได้สำนึกตน)”^{๓๖}

นับจากนั้นเป็นต้นมานบีมุฮัมมัดก็ได้รับโองการต่างๆ จากองค์อัลเลาะห์อยู่เสมอด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่

๑. ผ่านทางทูตสวรรค์
๒. ใส่ไว้ในใจของท่านนบี
๓. ผ่านคนกลาง ซึ่งเป็นทูตสวรรค์ในร่างกายมนุษย์
๔. โดยการปรากฏของทูตสวรรค์ต่อท่านนบีในเวลาหลับ
๕. โดยการติดต่อจากพระเจ้าโดยตรงกับท่านนบีในสภาพที่ตื่นหรือหลับ

ต่อมาในปีได้พิจารณาผลดีผลเสียจากความเชื่อของตน ในที่สุดจึงตัดสินใจเริ่มประกาศคำสอน ซึ่งบุคคลที่ได้รับฟังคำสอนและยอมรับนับถือคนแรกก็คือนางคอดิยะห์ผู้เป็นภรรยา จากนั้นจึงเผยแพร่กับคนในครอบครัว มิตรสหายที่ใกล้ชิด ชาวเมืองมักกะฮ์และขยายตัวต่อไปในดินแดนต่างๆ ด้วยความสามารถในการเป็นผู้นำ ทั้งทางด้าน การปกครอง การศาสนา การสังคม ของนบีมุฮัมมัดและมิตรสหาย ทำให้ผู้คนในบริเวณใกล้เคียงหันมานับถือศาสนาอิสลาม^{๓๗} และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามในดินแดนนั้นก็มีความสามัคคีกันอย่างดียิ่ง

อย่างไรก็ตามในเมืองมักกะฮ์นั้นก็ยังมีผู้ที่ไม่นับถืออยู่มาก และเกิดการทำร้ายกันอยู่เสมอระหว่างพวกที่นับถือและพวกที่ไม่นับถือ นบีมุฮัมมัดจึงได้พามิตรสหายที่นับถือในความเชื่อของตนอพยพออกจาก มักกะฮ์ ในวันที่ ๙ เดือนราบี ตรีงกับวันที่ ๒๐ มิถุนายน ค.ศ. ๖๒๒ ผ่านทะเลทราย ข้ามไปยังเมืองยาธาอิบ^{๓๘} รวมระยะเวลาเดินทาง ๘ วัน (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมะดีนะฮ์ แปลว่าเมืองท่านนบี)

ต่อมานบีมุฮัมมัดได้เข้าเมืองในวันศุกร์เวลาเช้า พอถึงเที่ยงวัน นบีมุฮัมมัดได้สั่งให้หยุดขบวนและลงจากหลังอูฐ จากนั้นได้ชักชวนให้มิตรสหายทั้งหลายร่วมกันมหาซ (ละหมาด)^{๓๙} และ สถานที่นี้เองได้มีการตั้งสุเหร่า (มัสยิด)^{๔๐} ขึ้นไว้เป็นเครื่องหมายถึงท่านนบี และเรียกว่า “มัสยิดวันศุกร์” จากนั้นมาชาวมุสลิมจึงถือว่าวันศุกร์เป็นวันบริสุทธิ์และจะร่วมกันทำละหมาดที่มัสยิด

มัสยิดที่สร้างขึ้นครั้งแรกนั้นสร้างขึ้นง่ายๆ โดยนำเอาต้นอินผลัมมาทำเป็นเสา เอาใบมามุงหลังคาและเมื่อไรที่มีการประชุมร่วมกันก็จะใช้วิธีตะโกนบอกต่อกันและทุกๆ ครั้งนบีมุฮัมมัดก็จะมาเทศนาที่มัสยิด ต่อมาได้มีการสร้างมัสยิดขึ้นตามรูปแบบของอารยธรรมอาหรับดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

ในภายหลังเมื่อนบีมุฮัมมัดเห็นว่าควรกลับมาเมืองมักกะฮ์ เมื่อมาถึงก็ไปทำการบูชากะบะฮ์เป็นอันดับแรก ในเวลานั้นรอบๆ กะบะฮ์มีเทวรูปอยู่ประมาณ ๓๖๐ รูป นบีมุฮัมมัดได้สั่งให้สาวกทำลายรูปปั้นเหล่านั้นทั้งหมดรวมทั้งภาพวาดต่างๆ ก็ถูกทำลายจนหมดสิ้นให้เหลือไว้เพียงกะบะฮ์เท่านั้น^{๔๑} เพื่อให้ทุกคนได้มีสิ่งยึดเหนี่ยวอย่างเดียวกันและจะได้นับถือพระเจ้าองค์เดียวคืออัลเลาะห์

จากนั้นศาสนาอิสลามได้แผ่ขยายไปอย่างรวดเร็วจนกระทั่ง พ.ศ. ๑๑๗๖ (ค.ศ. ๖๓๒) นบีมุฮัมมัดประกาศว่า

“วันนี้ (ศุภรที่ ๙ เดือนซุลหิจญะฮฺ ฮ.ศ. ๑๐ ณ ทุ่งอารอฟะห์ นครมักกะฮ์) ฉัน ได้ทำให้ศาสนาของสุเจ้าครบครัน สำหรับสุเจ้าแล้ว และฉันได้ให้ความโปรดปรานของฉันทวนแก่สุเจ้า และฉันได้พึงใจให้อิสลามเป็นศาสนาสำหรับสุเจ้า”^{๒๒}

ท่านนบีได้เทศนาสั่งสอนผู้ติดตาม ให้เป็นผู้ยึดมั่นในศรัทธาทุกเกณฑ์ที่วางไว้เพื่อปฏิบัติของชาวมุสลิม และทรงสอนให้ทุกคนรักใคร่ปรองดองกัน เพราะ “มุสลิมทุกคนเป็นพี่น้องกัน” วันนี้องท่านนบีได้ออกมานำละหมาด หลังจากทำละหมาดเสร็จท่านนบีทรงกลับเข้าห้อง จากนั้นไม่นานท่านอาบูบักร์ซึ่งเป็นบิดาของนางคอดียะห์ ได้เข้าไปในห้องพบว่าท่านนบีสิ้นชีวิตแล้ว รวมอายุได้ ๖๓ ปี

จากนั้น ท่านอาบูบักร์ได้ออกมาแจ้งให้ชาวมุสลิมได้รับรู้ และได้กล่าวต่อนหนึ่งว่า

“นบีมุฮัมมัดทรงเป็นศาสดาพยากรณ์เท่านั้นเช่นเดียวกับศาสดาพยากรณ์คนก่อนๆ ที่เคยมีชีวิตอยู่และตายไปก่อนหน้าพระองค์ เมื่อพระองค์สิ้นชีพลง ควรหรือที่เราจะหันหลังให้ (ต่อการปฏิบัติภารกิจเยี่ยงชาวมุสลิม) ผู้ที่หันหลังให้ย่อมไม่เกิดผลเสียแก่พระองค์อัลเลาะห์เจ้า แต่ผู้ที่จงรักภักดีและขอบคุณในพระองค์ อัลเลาะห์เจ้าย่อมได้รับรางวัลตอบแทน”^{๒๓}

เมื่อนบีมุฮัมมัดสิ้นชีวิตลง เหล่ามุสลิมได้เลือกบุคคลที่เหมาะสมมาเป็นผู้นำทางศาสนาและการเมืองอย่างเร่งด่วนเพื่อดูแลรัฐอิสลาม ครั้งนั้นท่านอาบูบักร์ได้เป็นผู้นำแห่งอาณาจักรอิสลาม (คอสีฟะฮ์)^{๒๔} เมื่อท่านอาบูบักร์สิ้นชีวิตลงได้มีการแต่งตั้งคอสีฟะฮ์สืบต่อกันมาอีก ๓ ท่าน คือ ท่านอุมัร ท่านอุษมาน และท่านอาลี ซึ่งทั้ง ๔ คน ได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลที่สำคัญเรียกกันว่าสมัชคอสีฟะฮ์ทั้ง ๔

๕.๓.๒ การบันทึกคำสอน

คำสอนในยุคแรกๆ ใช้การท่องจำเป็นหลัก ซึ่งในยุคนั้นเชื่อกันว่า ถ้าบุคคลใดจำไม่ได้ถือว่าเป็นบุคคลที่สมองเสื่อม แต่ต่อมาก็ได้มีการจดบันทึกลงบนหนังสือบ้าง กระจุกบ้าง ก้อนหินบ้าง แต่ต่อมาท่านอาบูบักร์ได้รวบรวมคำสอนขึ้นเป็นคัมภีร์ เรียกว่า “คัมภีร์อัลกุรอาน” เป็นคัมภีร์สูงสุดของศาสนาอิสลาม สำหรับให้มุสลิมได้อ่านและดูว่าพระเจ้าสั่งให้เขาทำอะไรบ้าง ให้ละเว้นอะไรบ้าง “อัลกุรอานนี้เป็นสิ่งชี้แนะทางและบรรดาผู้ปฏิบัติเสด็จองค์การแห่งองค์อภิบาลของพวกเขา ย่อมไม่ได้รับโทษจากโทษทัณฑ์อันแสนสาหัส”^{๔๕} และชาวมุสลิมเชื่อกันว่า อัลกุรอานเป็นน้ำพุแห่งชีวิต เป็นยารักษาโรคทางใจ ซึ่งในอัลกุรอานมีหลักคำสอนอยู่ ๑๑๔ บท (ซูเราะฮ์) รวม ๖,๒๐๐ โองการ (อายะฮ์)

นอกจากนี้ในหลักคำสอนทางศาสนายังมี **ซุนนะหฺ** คือคัมภีร์ซึ่งประกอบด้วยโอวาททั้งหลายของท่านนบีมุฮัมมัด รวมทั้งวจนะ(หะดีษ) การปฏิบัติตนของท่านนบี คำชี้ขาด คำแนะนำในการแก้ปัญหาของท่านนบี คำกล่าวและการปฏิบัติของสาวก ซึ่งท่านนบีให้การรับรองหรือไม่คัดค้าน

๕.๓.๓ นิกายสำคัญ

ภายหลังจากท่านอาลีสิ้นชีวิต มุสลิมได้มีการแบ่งแยกกลุ่มขึ้นจนถึงเป็นนิกายทางศาสนา ซึ่งมีอยู่ ๓ นิกายใหญ่ คือ

๑. นิกายชีอะฮ์ เป็นกลุ่มที่เชื่อว่าอาลีเป็นคอลีฟะฮ์ที่ถูกต้อง^{๔๖} และปฏิเสศคอลีฟะฮ์ ๓ ท่านแรก ปัจจุบันนับถือมากในประเทศอิหร่าน อินเดีย ปากีสถาน แอฟริกาเหนือ

๒. นิกายสุหนี่ เป็นกลุ่มที่เชื่อในคำสอนของท่านนบี และศรัทธาต่อคอลีฟะฮ์ทั้ง ๔ โดยเคร่งครัด นับถือกันมากในอิรัก อินโดนีเซีย

๓. นิกายซุนนี เป็นนิกายที่เกิดขึ้นใหม่สอนให้บุคคลสละความสุขทางโลก เพื่อให้ดวงจิตบริสุทธิ์ให้รู้จักสวดมนต์ภาวนา นั่งสมาธิเพื่อเข้าใกล้ชิดพระเจ้า นิกายนี้แพร่หลายใน ประเทศอิหร่าน อัฟกานิสถาน แอฟริกากลาง

เชิงอรรถ

* เมืองอูร์ (Ur) ปัจจุบันคือแคว้นคลาเดีย อันเป็นที่อยู่ของชนเผ่าเคิร์ด (Kurd) ใกล้ประเทศอิหร่าน

๒ พระเจ้าของชาวยิว พระนามว่า “ยะโฮวา”(Yahowah) หรือ “เยโฮวา” (Yehowah) ซึ่งนักการศาสนาเชื่อกันว่าเป็นคำที่มาจาก “ ยาทเว” (Yahweh) ซึ่งเป็นชื่อเรียกพระเจ้าของชนเผ่ามีเดียน(Midian) ในเรื่องนี้เจมส์ ฟรีแมน คลาร์ก (Jame Freeman Clarke) ตีความว่า เป็นคำที่มาจากภาษาฮีบรต์โบราณว่า “Nuk-pu-Nuk”มีความหมายว่า “I am the I am” คือ ฉันคือฉัน และมอริส จัสโตรว์ (Morris Jastrow) นักการศาสนาอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า ยาทเว เป็นภาษาฮีบรูเดิม ต่อมากลายเป็นภาษาอาหรับ มีความหมายในภาษาอังกฤษว่า “To be” หรือ “To Become” คือ ความเป็นเองหรือสภาพที่เป็นเอง

๓ พิธีสูหนัด คือ การขลิบหนังปลายอวัยวะเพศชาย ต่อมาได้กลายเป็นประเพณีที่สำคัญของชาวยิว โดยจะกระทำเมื่อเด็กเกิดภายใน ๘ วัน ถ้ามิได้ทำพิธีนี้จะต้องถูกตัดออกจากชนชาติและถือว่าได้ละเมิดพันธสัญญาของพระเจ้า

๔ อิสราเอล สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากรากศัพท์ภาษา อมอไรท์ (Amorite) โบราณ ที่ใช้กันในช่วงเวลาประมาณ ๒๐๐๐ กคศ.

๕ ปฐมกาล ๓๒:๒๒-๒๙

๖ บุตร ๑๒ คนของยาโคบ คือ รูเบน (Reuben) สิเมโอน (Simeon) เลวี (Levi) ยูดาห์ (Judah) ดาน (dan) นัฟทาลี (naphtali) กาด (Gad) อาเชอร์ (Asher) อิสสาคาร์ (Issacher) เซบูลุน (Zebulun) โยเซฟ (Joseph) และเบนจามิน (Benjamin)

๗ อพยพ ๒:๑๐

๘ ซาบัท (Shabbath) แปลว่า หยุดพัก ถือว่าเป็นวันที่พระเจ้าทรงหยุดสร้างโลกและมนุษย์ ในวันซาบัทนับเริ่มต้นจากวันศุกร์บ่ายถึงเสาร์บ่าย จะมีการสักการบูชาพระเจ้า พิธีกรรมในวันนี้เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของชาวยิว จึงห้ามทำ การงานอื่น นอกจากการประกอบกิจกรรมทางศาสนาและการสรรเสริญขอบคุณพระเจ้า

“ ก่อนโมเสสมีบัญญัติ ๑๐ อยู่แล้ว แต่ไม่มีข้อยืนยันเกี่ยวกับผู้ตั้งบัญญัติ นักการศาสนาเชื่อว่าเป็นบัญญัติทางศีลธรรมที่นักบวชเผ่ามีเดียน (Midianite-Kenite) ได้สั่งสอนไว้สำหรับชนเผ่าตนเกี่ยวกับการเลี้ยงชีพของพวกเขา และ โมเสสเคยได้รับบัญญัตินี้ระหว่างที่หนีออกจากอียิปต์

ในหนังสือศาสนาเปรียบเทียบ ของเสฐียร พันธงรังษี หน้า ๒๗๖-๒๗๗ กล่าวถึงข้อบัญญัติ ๑๐ ประการ ไว้ดังนี้

๑. สู้เจ้าจะต้องไม่บูชาพระเจ้าองค์อื่น
๒. สู้เจ้าจะต้องไม่หลอรูปเปรียบพระเจ้าทั้งหลาย
๓. สู้เจ้าต้องทำพิธีอุทิศให้แก่ผู้ตาย
๔. สู้เจ้าต้องไถ่บาปลูกลาตัวแรก ซึ่งเกิดแก่สู้เจ้าด้วยลูกแกะหนึ่งตัว(ไม่ยอมให้ใครเอาลูกลาตัวแรกไปประหาร) และสู้เจ้าต้องไถ่ลูกชายคนแรกที่เกิดแก่สู้เจ้า
๕. สู้เจ้าจะต้องไม่ปรากฏต่อหน้าเราโดยเปล่าประโยชน์
๖. สู้เจ้าจะต้องทำงาน ๖ วัน พักผ่อนในวันที่ ๗
๗. สู้เจ้าจะต้องไม่ทำพิธีกรรมด้วยเลือดพร้อมกับขนมปังที่มีเชื้อเจือปน
๘. สู้เจ้าจะต้องไม่ทำเครื่องพิธีกรรมต่อผู้ตาย เหลือไว้จนถึงรุ่งเช้า
๙. สู้เจ้าต้องพาเด็กที่เกิดใหม่ในหมู่มุสูล์มาเคารพต่อยาหเว (ยะโฮวา) ซึ่งเป็นพระเจ้าของสู้เจ้า
๑๐. สู้เจ้าจะต้องไม่ดื่มน้ำนม(จากเต้า) ให้แก่เด็ก

^{๑๐} วไลพร ภาณุदानนท์ ณ มหาสารคาม ประวัติศาสตร์นายูดาย
(นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล ม.ป.ป.) หน้า ๓๗

^{๑๑} อีสยาห์ ๗:๑๔

^{๑๒} เยชูเป็นการออกเสียงคำว่า *Jesus* ตามสำเนียงบาทหลวงชาวฝรั่งเศส ที่ได้นำศาสนาคริสต์มาเผยแพร่ในประเทศไทยยุคแรกๆ คำว่า “Jesus” เป็นคำกรีกแผลงมาจากคำเดิมในภาษาฮีบรูว่า “เยโฮชูอาห์”(Jehoshuah) ซึ่งแปลว่า พระผู้ช่วยให้รอด(Savior)

^{๑๓} มัทธิาย ๑:๒๐-๒๑

^{๑๔} วันกำเนิดของพระเยซู คือ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ในอดีตนั้นกลุ่มคนที่นับถือดวงอาทิตย์ในกรุงโรมจะทำการเฉลิมฉลองเพื่อต้อนรับฤดูใบไม้ผลิ โดยเชื่อกันว่าเป็นวันที่เริ่มต้นของกลางวันที่มีระยะเวลาเพิ่มขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๒๒๓ นักบุญฟรานซิสได้เริ่มนำมาใช้ในศาสนาคริสต์ที่ประเทศอิตาลี โดยเรียกชื่อว่าเป็นวันคริสต์มาสและชาวคริสต์ได้จัดให้วันนี้เป็นวันสำคัญของครอบครัว(Holy Family)

^{๑๕} ฟารีซี คือ พวกที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนายิวอย่างเคร่งครัด

^{๑๖} บิดาในที่นี้หมายถึงพระเจ้า

^{๑๗} เสฐียร พันธงศรี ศาสนาเปรียบเทียบ(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสาสน์ ๒๕๒๔) หน้า ๓๐๖

^{๑๘} ลูคา ๒:๔๗

^{๑๙} เสฐียร พันธงศรี ศาสนาเปรียบเทียบ เล่ม ๒ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสาสน์ ๒๕๓๔) หน้า ๓๑๔

^{๒๐} พิธีล้างบาป เป็นพิธีกรรมซึ่งแสดงถึงการเข้าถึงพระเจ้า ด้วยการลงจุ่มในน้ำโดยมีนักบวชหรือศาสนาจารย์เป็นผู้ทำพิธีให้ เพื่อแสดงว่าได้ล้างบาปแล้ว ทำให้ร่างกายบริสุทธิ์ มักเรียกว่า พิธีล้างบาป

^{๒๑} มัทธิว ๓:๑๖-๑๗, ลูคา ๓:๒๑-๒๒, มาระโก ๑:๑๐-๑๑

^{๒๒} ในระยะแรกพระเยซูมีอัครสาวกอยู่ ๑๒ คน คือ

๑. ซีโมน หรือ เปโตร	๒. อังการูว์
๓. เยมส์ หรือ ยาโคโบ	๔. ยอห์น หรือ โยฮัน
๕. ฟิลิปส์	๖. บาร์โธโลมิว
๗. มัทธาย	๘. โทมัส
๙. เยมส์	๑๐. เลมบายส์
๑๑. ซีโมน	๑๒. ยูดา

^{๒๓} การสอนครั้งนี้ถือว่าเป็นการเทศนาครั้งสำคัญที่สุด ซึ่งเป็นพื้นฐานของศาสนาคริสต์

^{๒๔} มัทธาย ๕:๑๐-๑๒

^{๒๕} ฤดูปัสคาล์ (Paschal) เป็นเทศกาลของชาวยิวที่กระทำขึ้นเพื่อระลึกถึงวันที่โมเสสพาชาวยิวหนีออกจากอียิปต์และพ้นจากความเป็นทาส พิธีนี้กระทำกันเจ็ดวันเจ็ดคืน โดยมีการกินขนมปังที่ไม่มีเชื้อเจือปน

^{๒๖} วันนี้จึงถูกเรียกว่าวันอีสเตอร์ (Easter) คือ วันที่พระเยซูเสด็จขึ้นจากหลุมฝังศพ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Easter Sunday

^{๒๗} มัทธิว ๒๘:๒-๑๘

^{๒๘} มาระโก ๑๖:๑๙

^{๒๙} กระบะฮ์ คือ ก้อนหินสีดำ มีประวัติเริ่มต้นมาจากอับราฮัมที่ได้แต่งงานกับทาสชาวปาเลสไตน์คนหนึ่งและมีลูกชื่อว่า อิบรอฮิม ซึ่งครั้งนั้นพระเจ้าได้สั่งให้หามาตั้งเป็นจุดศูนย์กลาง (ศูนย์รวมศาสนา) เป็นที่ชุมนุม ต่อมากะบะฮ์นี้ได้มีการห่อหุ้มด้วยผ้าสักหลาดไหมสีทอง มีการเปลี่ยนทุกปี โดย King of Saudi

^{๓๐} เดือนรอมฎอน เป็นชื่อเดือนของศาสนาอิสลามนับทางจันทรคติ ต่อมาเดือนนี้ได้จัดให้เป็นเดือนถือศีลอด ชาวมุสลิมเชื่อกันว่าการถือศีลอดมีความหมายสูงส่งคือ การชำระจิตใจให้บริสุทธิ์อีกทั้งเป็นวิธีการฝึกหัดร่างกาย และจิตใจให้มีความอดทน รวมทั้งเป็นเหตุให้ระลึกถึงความอดอยากของผู้อื่น โดยผู้ถือศีลอดจะต้องยุติการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิดตั้งแต่เช้าถึงค่ำ การถือศีลอดจึงมีประโยชน์ ๒ อย่างคือ เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และ ได้ประโยชน์จากการปฏิบัติตามหลักของศาสนาอย่างเคร่งครัด การถือศีลอดนี้ จะเริ่มต้นเมื่อเห็นดวงจันทร์ปรากฏบนท้องฟ้าเป็นครั้งแรก ในเดือนรอมฎอน และเลิกถือศีลอดเมื่อเห็นดวงจันทร์อีกครั้งในเดือนเชาวาล

^{๓๑} ทูตสวรรค์ เรียกทั่วไปว่า “มลาอิกะฮ์” เป็นสิ่งที่อัลเลาะห์ทรงสร้างจากแสงอาทิตย์ไม่มีเพศ บางครั้งจำแลงตนเป็นมนุษย์ เป็นผู้ภักดีต่ออัลเลาะห์ ไม่ขัดขืนบัญชาของพระองค์ มีอยู่มากมาย ได้แก่ รกิบ-อดีต เป็นผู้นำหน้าที่บันทึกความดีความชั่วของมนุษย์ อีสรอฮิล ทำหน้าที่ถอดวิญญาณมนุษย์ออกจากร่าง มุนกัร-นักร ทำหน้าที่สัมภาษณ์ผู้ตาย ณ หลุมฝังศพ เป็นต้น

^{๓๒} อัลเลาะห์ หรืออัลลาะห์(Allah) เป็นพระนามพระเจ้าของชาวอาหรับและผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม คำว่า “อัลเลาะห์” นี้มาจากคำว่า “เอโลฮา” (Eloha) แปลว่า ผู้ทรงพลังแข็งแรงซึ่งเป็นพระนามพระเจ้าเผ่าเซมิติกส์ สำหรับชาวมุสลิม อัลเลาะห์คือชื่อพระเจ้าองค์เดียวของศาสนาอิสลาม โดยมากจะเรียกนามพระเจ้าว่า “อัลเลาะห์(ซุบห์ย)” ซึ่งคำว่า ซุบห์ย นี้เป็นคำย่อของ ซุบะฮานะวะตะอะลา แปลว่า ความบริสุทธิ์และความสูงสุดยิ่งแต่พระองค์ ซึ่งใช้ต่อท้ายนามพระเจ้าเสมอ

^{๓๓} เสฎีเยร พันธรังสี ศาสนาเปรียบเทียบ อ่างแล้ว (๒๕๒๔) หน้า๓๙๒

^{๓๔} นบี แปลว่า ผู้ประกาศข่าว หรือ ผู้ปลุกฝังวิทยาการ เป็นคำที่ใช้เรียกหน้าหน้าศาสนาแต่ละองค์ นอกจากนี้ยังมีคำว่า “ค็อลย” ตามด้วยเสมอ เช่น ศาสดามุฮัมมัด (ค็อลย) คำว่า ค็อลย เป็นคำย่อของ ค็อลล็อลฮุอะลัยฮิวะซัลลัม แปลว่า ขอโปรดแห่งองค์อัลเลาะห์ และความสันติสุขจงมีแต่ท่าน

^{๓๕} ๒:๑๑๙

^{๓๖} ๔๘:๘

^{๓๗} อิสลาม มาจากคำว่า “อัลละมะ” ในภาษาอาหรับ แปลว่า สันติ มีความหมายทางศาสนาว่า การถวายตัวต่อพระเจ้า (Submissin to the God) และสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า มุสลิม แปลว่าผู้รักสันติ และยังหมายถึงผู้มอบกายถวายชีวิตต่อพระเจ้า หรือผู้ยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระเจ้าโดยแท้จริง

สำหรับผู้ชายที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคน จะต้องทำพิธีสูหนัด (Circumscission) หรือ มาโซะยาวิ อันเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของมุสลิม ซึ่งกระทำโดยการขลิบอวัยวะเพศชาย โดยปกติแล้วจะทำในเด็กอายุประมาณ ๖-๑๖ ปี แต่ปัจจุบันมักนิยมให้หมอบำบัดตั้งแต่แรกคลอดที่โรงพยาบาล

^{๓๘} การเดินทางของนบีมุฮัมมัด จากมักกะฮ์ ไปยังมะดีนะฮ์เป็นจุดเริ่มต้นของการนับปีฮิจเราะฮ์ศักราช (Hegira) แปลว่า “หนี” หรือ “อพยพ” ปีฮิจเราะฮ์นั้นเป็นการนับทางจันทรคติในแต่ละปีจะมี ๓๕๔ วัน หรือ ๓๕๕ วัน คือ ในรอบ ๓๐ ปี จะมี ๓๕๕ วัน อยู่ ๑๑ ปี และ ๓๕๔ วัน อยู่ ๑๙ ปี ต่อมาได้มีการนำดาว และพระจันทร์ที่เห็นในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเครื่องหมายทิศทางการอพยพครั้งใหญ่ มาเป็นสัญลักษณ์ทางศาสนา

^{๓๙} การนมาซ(ละหมาด) คือ การสักการะต่อพระเจ้า มุฮัมมัด หะมีดูลลอฮ์ อธิบายไว้ในหนังสือบทนำแห่งอิสลาม หน้า ๑๔๕-๑๔๖ เกี่ยวกับการทำละหมาดว่า บุคคลผู้ละหมาดต้องประกอบด้วยสิ่งจำเป็น ๓ อย่าง คือ

๑. ความอ่อนน้อมถ่อมตนด้วยหัวใจ (จิตใจ) ต่อความยิ่งใหญ่ของพระผู้เป็นเจ้า

๒. ยอมรับความยิ่งใหญ่ของพระผู้เป็นเจ้า

๓. การใช้อวัยวะส่วนต่างของร่างกาย ทำท่าแสดงความเคารพที่จำเป็น คือ

ก. ยื่นยกมือขึ้นถึงหู หันหน้าไปยังที่อยู่ของพระผู้เป็นเจ้า (กะบะฮ์) ด้วยความตั้งใจอย่างเต็มที่ แล้วกล่าวว่า “พระองค์อัลเลาะห์เท่านั้นที่ยิ่งใหญ่”

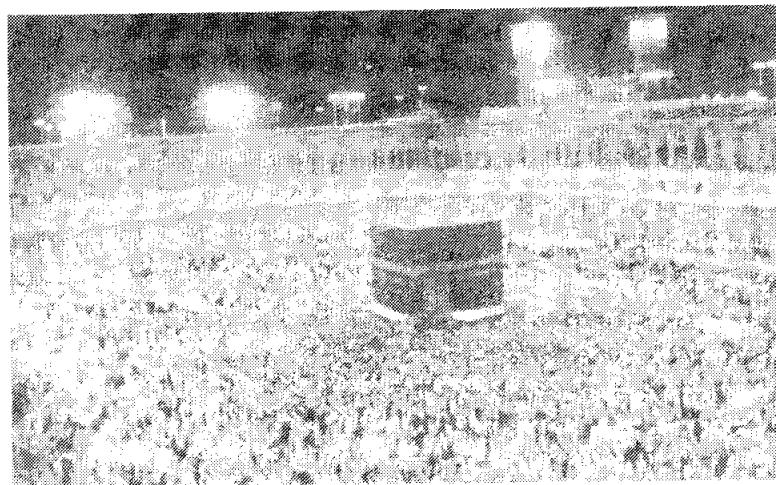
ข. ก้มและโค้งศีรษะแสดงความเคารพ แล้วกล่าวว่า “มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์ผู้ทรงสูงยิ่ง”

ค. หมอบก้มหน้าให้ต่ำที่สุดจนสัมผัสกับพื้น แล้วแสดงความรู้สึกจากใจในการเคารพอย่างเต็มที่แล้วกล่าวว่า “การสวดดีที่ยิ่งใหญ่และบริสุทธิ์ที่สุดจะมีแต่พระผู้เป็นเจ้า สันติจะมีแต่ท่าน โอ นบีมรวมทั้งความเมตตา ปราณี และการอำนวยการของพระผู้เป็นเจ้าด้วย สันติจะมีแต่บ่าวผู้เคร่งครัดของพระองค์ด้วยเถิด”

ในการละหมาदनั้น จะกระทำ ๕ เวลา คือ รุ่งอรุณ เริ่มบ่าย บ่ายคล้อย หัวค่ำ และกลางคืน นอกจากนี้ยังกระทำในโอกาสที่เกิดคราส ซึ่งจะกระทำจนกว่าดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์จะพ้นจากคราส

๔๐ มัสยิด ตามความหมายคือ สถานที่ก้มกราบต่อพระเจ้า ในศาสนาอิสลามถือว่ามัสยิดไม่ใช่ที่สวดมนต์ แต่เป็นศูนย์กลางของมุสลิมที่จะปฏิบัติศาสนกิจร่วมกัน เป็นที่ประชุมเพื่อกิจกรรมทางศาสนา การศึกษา สังคมและการพัฒนาทุกรูปแบบ

๔๑ ต่อมาได้กลายเป็นประเพณีของชาวมุสลิมว่า ทุกคนถ้ามีโอกาสจะต้องเดินทางมาแสวงบุญที่เมืองมักกะฮ์นี้ และจะต้องบูชากะบะฮ์ ซึ่งเรียกว่า *พิริฮัจญ์*

พิริฮัจญ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ผู้ที่เดินทางมาประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องมีลักษณะต่อไปนี้

๑. เป็นมุสลิม
๒. บรรลุนิติภาวะ ในที่นี้หมายถึงการบรรลุนิติภาวะทางศาสนา ซึ่งชายเริ่มจากมือสุจิเป็นครั้งแรก และหญิงเริ่มจากมีประจำเดือนครั้งแรก
๓. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์
๔. มีความสามารถทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์
๕. มีการคมนาคมที่ปลอดภัย

การประกอบพิธีฮัจญ์ มีขั้นตอนสำคัญ ๕ ประการคือ

๑. การนุ่งห่มผ้าเรียบๆ ไม่ตัดเย็บ ๒ ผืน เรียกว่า อิห์รอม (Ihram)
๒. ไปยืนอยู่เฉพะหน้าพระเจ้าในทุ่งอารอฟะห์ ในบ่ายวันที่ ๘ ของดาอูล-ฮิจจะ (Daul-Hijja) เรียกว่า วักฟา (Wagfa)
๓. เข้าตุ่วันต่อมาขวางก้อนหินใส่กองหิน ที่สมมติให้เป็นปีศาจ เรียกว่า รามี่ (Rami)

๔. เดินรอบๆ วิหารหินสีดำ เรียกว่า ตอวฟ (Tawaf)

๕. กลับคืนสู่มินา และฆ่าแพะแกะบูชาญะลีย์งฉลอง

๔๒ ๕:๓

๔๓ ๓:๑๔๔

๔๔ คอลีฟะฮ์มีหน้าที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. เป็นผู้นำทางด้านศาสนา ทำหน้าที่รักษาบทบัญญัติต่างๆ ในคัมภีร์ อัลกุรอาน และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติโดยเคร่งครัด รวมทั้งทำหน้าที่ตัดสินคดีพิพาทต่างๆ

๒. เป็นผู้นำในการบริหารรัฐอิสลาม ทั้งปกป้อง ดูแลและรักษา รวมทั้งแผ่อำนาจเขตของรัฐอิสลาม

๔๕ ๔๕:๑๑

๔๖ มุสลิมกลุ่มนี้เชื่อกันว่า นบีมุฮัมมัดเคยประกาศตั้งท่านอาลีเป็นผู้นำต่อจากท่านนบี ที่เมืองกอดิรคุม ทางตอนเหนือของ มักกะฮ์